

آریائی

www.ariaye.com

what ariaye site is about

NEWS

REVIEWS

EVENTS

FEATURES

داکتر یار محمد متخصص حفاظت محیط زیست

خشکسالی

خشکسالی یکی از بلاهای طبیعی می باشد که خسارات زیادی به زندگی انسان و اکسیستم های طبیعی وارد می آورد و بعنوان یک نا هنجاری اقلیم , یکی از مخرب ترین پدیده های آب و هوایی محسوب می گردد.

در اصل تمام آب روی کره زمین در اقیانوس ها دریاچه ها و حوض های یخ بسته و برف قرار دارد. تنها حدود نیم درصد از کل آب روی کره زمین در هر زمان مشخص در سیکل هیدرولوژی شرکت دارد یعنی چرخه

که شامل تیخیر آب از سطوح پوشیده زمین بارستنی ها انتقال بخار آب در اتمسفر و بازگشت نهایی آب به شکل باران و برف و دیگر نزولات به سطح زمین فرومی آید و منابع ذخیره آب می شود. تنوع زمانی و مکانی بارندگی یکی از جالبترین جنبه های طبیعت است در طبیعت یک نواختی وجود ندارد بنابراین بارندگی نیز بصورت یک نواخت صورت نمی گیرد. میزان بارندگی در تمامی روزها هفته ها ماه ها و سالها یکسان نیست. این گونه تغییرات برای مناطق خشک و مرطوب تاثیر شدید می گزارند. دلیل خشکسالی :

1- دلیل اساسی خشکسالی در افغانستان در طی سه دهه اخیر به دلیل نا امنی و نبود حاکمیت ملی وعدم مراقبت از جنگل ها و نی ها شماری زیادی از مردم ولایات در طی این سه دهه به سبب تنگدستی و نداشتن پول برای خرید مواد سوختی به قطع درختان کوهی روی آورده اند و بخصوص کوههای اطراف سلسله کوبابا و هندوکش مرکزی را از جود اشجار و جنگلات برهنه کردند که ما امروز برهنه می بینم. در گذشته این مناطق کاملاً سرشار از نعمت و سرسبزی و شادابی بود. هستی پوشش گیاهی در سرد نمودن ارتفاع ها و درحفظ یخچالها طبیعی که منابع چشمه سارها و جھیل ها تالاب ها رودخانه ها است نقش موثری دارند.

2 - دلیل علاقمندی تمام مردم نواحی این منطقه به مالداری روز به روز فزونی یافته است و در سالهای اخیر که تعداد دام ها به سه چهار برابر حد استاندارد رسیده فشار بیش از حد را به چراگاه های کوهستانی بویژه در ارتفاعات وارد شده است که باعث تخریب پوشش گیاهی بعثت حرکت رمة های کوسفند گله بز ها و گله گاو ها شده است که ارتفاعات کوه ها برهنه از پوشش گیاهی شده , دیگر کوه ها توان نگهداشت حجم برف را ندارند باعث لغزش برف و آمدن برف کوچ ها در تمام نواحی اطراف هندوکش مرکزی شده است. برف کوچ های در فصل تابستان شروع به آب شدن نمودن و باعث طغیانی شدن دریای و خراشیدن سواحل آنها شده است.

3- علت آن سیستم چرای عنعنوی مفرط و غیر علمی در واحد های چراگاهی افغانستان معمول بوده که باعث تخریب فرش نبات و فرسایش خاک در این منطقه گردیده است. نباتات پوشش این ساحه را اکثراً نباتات خوشخوار علفی بوده و در جریان چرش و عبور بیش از حد رمة ها علف این ساحات پای مال و لگد مال شده که باعث کاهش پوشش نباتی , فشردگی زمین و کاهش مواد عضوی آن شده و در نتیجه حاصل خیزی زمین آنها تقلیل یافت و درحالا حاضر در بعضی نقاط آن هیچ چیزی نمیروید کوه ها از وجود پوشش گیاهی برهنه شده که دیگر توان نگهداری برف را برای مدت شش ما ندارند و موجب لاروی درجه حرارت و باعث ذوب سریع یخچال های در این منطقه شده و بلاخیر سبب کم شوی جریان دریا های منطقه و تخریب محیط گردیده است.

4- علت آن پوشش سبز زمین چراگاه های نواحی ولایات جنوب غرب به دلایل مختلف از بین رفته و هم علف سبز زمین ها از اثر بی آبی خشک و بی علف بدل شده است. وهم در این چند سال کوچی ها رمة های خود را برای چرا در ارتفاعات بلند می چرا نندند و کمبود علف دلیل اصلی این مشکل است و نباید ما بخاطر منفعت شخصی باعث برهم زدن اکوسیستم کوهستانی شویم که پیامد آن فرسایش خاک شده است.

5- علت آن عدم پاک کاری و ترمیم از شبکه های آبیاری اعم از کانال ها نهر ها کاریز ها سربندها حوضها و جویچه های ابرسانی در حوزه جنوب غرب می باشد که در اثر جنگ بکلی از بین رفته است و هزار ها هکتار زمین زراعتی در این حوزه به زمین بایر تبدیل شده است و از اثر کمی رطوبت دشت ریگستان گرشک , دشت بکوا, مارچه, خاشرود و منطقه ریگستان نیمروز که محیط صحرائی را بوجود آورده است و بیابان شدن دشت ها وسعت خود را بطرف دامنه کوه ها این منطقه افزایش داده که با گرم تر شدن زمین, خاک با آزاد کردن دی اکسید کربن می پردازد , و در منطقه گیا هان تازه ر شده در فصل گرمه وجود ندارد که دی اکسید را جذب کند, گرمی آن آرام آرام به یخچال طبیعی سلسله کوبابا رسیده است.

6- علت آن جنگ طولانی در غرب و جنوب غرب افغانستان از سبب تردد تانکها و عملیات نظامی پوسته نازک زمین شکاف برمی دارد و گرد و خاک بیشتری به هوا میرود و توسط توفان بادهای ریزه گرد و خاک به دره کوه ها منطقه رفته است و یخچال های طبیعی این منطقه گرد و خاک را جذب می کند و سبب ذوب آنها شده است.

دریای هیلمند که بعد از آمو دریا دومین و بزرگترین دریای افغانستان است. سرچشمه رود های فرعی این رود بزرگ از یخچال دائمی رشته کوه بابا و هندوکوش مرکزی است. طبق اطلاعات رسمی در ظرف بیست سال اخیر حدود 60 درصد میدان یخچالهای طبیعی رشته کوه بابا و هندوکوش مرکزی کاهش یافته است. همچنان ما هرسال در موسم تابستان شاهد کم شدن دریای هلمند و خشک شدن در یای کابل در فصل تابستان هستیم.

یخچال طبیعی کوبابا

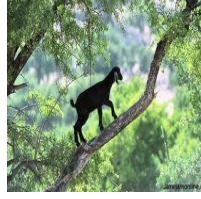

یخچال طبیعی کوبابا

علل مختلف از جمله مسایل اقتصادی هر روز شاهد نابودی دامنه کوه ها و دشت ها از پوشش گیاهی از قبیل هنگ بد بوی شترین بویه پیاز کوه گل های وحشی و جنگل ها هستیم که در صورت غفلت شاید تا چند سال دیگر تنها نامی از آنها باقی خواهد ماند. مسولین اداری ملی محیط زیست باید مانع کندن و لگد مال کردن و تخریب این گیاهان شوند که تا مردم جداً خود داری کنند که حیات این گیاهان باعث مندگاری این یخچالها می شود. برخی حاضرند حساب بانکی خود را افزایش دهند. پس نابودی جنگل و کندن بته ها برای شان مفهوم نخواهد داشت و حتی حاضرند برای کسب مقدار ناچیز در آمد با قطع جنگلات و کندن هنگ ،گل های وحشی و پیاز کوهی این دامنه کوه های بی نظیر سرسبز را از پوشش گیاهی برهنه و نابود کنند.

حفاظت یخچالها وظیفه ادره ملی محیط زیست است که باید در حفاظت آن بکوشد و حفظ این یخچال ها حایز اهمیت حیاتی ملیونها انسانی که در مسیر دریا های مذکور مشغول کشاورزی هستند و بسط به این منابع بزرگ طبیعی است. این منابع آبی ما یکی از موثرترین گزینه است که می توان در سر زمین حاصلخیز ما برای بهبود وضعیت محیط زیست کشور مورد استفاده قرار گیرد.

بز به دلیل عادت و نوع حرکت سرو فک ها در موقع تغذیه به کمک اوره های قوی خود گیاهان چراگاه را گرفته و با ضرب به آن را همراه با ریشه از خاک خارج می کند. این در حالیست که گوسفند گیاهان را بدون آسیب به ریشه از روی سطح زمین اوره می کند. همین ویژگی ها باعث شده است که بز را حیوان زیان اور بدانند که باعث فقیر شدن و حتی از میان رفتن چراگاه و جنگل ها و نابود شدن پوشش گیاهی افزایش خاک و در نتیجه تخریب محیط زیست می شود.

بز های زیان رسان بز شاخ نوجست درخت میخورد بز در درخت بالا شده بز
سر دو پای استاده شاخ درخت مخورد

بز زیان اورترین حیوان به شمار می رود این حیوان تقریباً کلیه شاخ های سبز و نوجست های نهالها بذری را از بین می برد شاخه های جوانه را گاهی تا ارتفاع قابل ملاحظه می خورد. امروزه در کشورهای پشرفته برای نگهداری و تغذیه بز محل های مخصوص تدارک دیده اند و به این ترتیب محیط زیست را از کزند های احتمالی این حیوان زیان اور محافظت می کنند.

نگهداری در جای چرا بز در محل نگهداری بز ها بالای درخت بز در احاطه سیم خار دار

اهالی در جهت حفاظت این منابع بزرگ آبی از کزند چرای مفرط و بی رویه محافظت کرد و از منظره ای زیبا های کشور را حمایه کرده و هر یک از اهالی این شهرها و نواحی باید درحراست از محیط کوهستانی بکوشند و پوشش گیاهی این مناطق را بخاطر جلوگیری از آسیب آلودگی بصری محیط زیست منظره ها را ثابت نگهدارند. اگر بی احتیاطی در بخشی از عوامل اکوسیستم کوهستانی صورت گیرد. به دلیل شکل فیزیکی و اکولوژی این مناطق آسیب پذیر محسوب می شوند وجود شیب و قله ها و دره ها ویا لها، وضعیت پیچیده ای را در این محیط بوجود می آورد.

پوشش گیاهی یکی از عوامل عموده اکوسیستم کوهستانی به حساب می رود. ترمیم پوشش گیاهی تخریب شده در شیب های تند مشکل است و سالیان طولانی را در بر می گیرد. سرسبزی و خرمی دشت و یا خشک شدن و تفیدن دشت ها به لطف و مرحمت کوه ها بستگی دارد و بطوریکه با کم شدن بارندگی برف درکوه ها بی آبی دشت ها را نا بود می کند.

مورخ 12 اگست 2013 سویدن